

hogy ez még csak látszólagos, s hogy több évi adatokra támaszkodva más eredményt nyerünk.

Bizonyos dolog az, hogy léteznek ilyen típusok, e tény fontosságát és jelentőségét azonban méltatnunk, ilyen egy év adataira támaszkodó feldolgozás keretében nem lehet még. Bizonyos dolog továbbá az, hogy e tényeket csakis több évi megfigyelés tapasztalataiból lehet levonni. A siker érdekében feltétlenül szükséges, hogy hosszabb adatsorozatokra támaszkodjunk, mert csak ily módon lehet megismerni az egyes fajok felvonulását jellemző sajátságokat. Bizonyos dolog végül az, hogy az Ornithologiai Központ által alkalmazott módszer segítségével mind e sajátságokat ki lehet mutatni, illetőleg felismerni. Minden újabb feldolgozás újabb eredményeket adott s mindjobban és jobban közeledünk e tünemény megoldása felé. Sikerült az egyes befolyásokat és a vonulást meghatározó tényezőket már — annyira a mennyire — széjjelválasztani és szerepüket részben felismerni. Talán fölösleges rámutatni arra, hogy mindez még csak kezdet, s hogy itt a kutatásnak még igen nagy tere nyílik, de nem kételkedünk abban, hogy a megfigyelések továbbhaladásával hazánk vonulási viszonyait — legalább a jobban megfigyelt fajokra nézve — teljesen ismerni fogjuk, s nem kételkedünk abban, hogy a magyar kir. államerdészeti kar eddig tanusított szívós kitartásával és teljes elismerésre méltó buzgalmával a cél érdekében továbbra is tőle telhetőleg elő fogja mozdítani törekvéseinket.

Egyesületi közlemények.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1899. évi december hó 9.-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Báró *Bánffy* Dezső elnök ő exja, dr. *Bedő* Albert első alelnök, *Horváth* Sándor második alelnök, *Arató* Gyula, *Balás* Vincze, *Kiss* Pál, *Bartha* Gyula, *Csiby* Lőrincz, *Csik* Imre, *Eleőd* Józsa, báró *Feilitzsch* Arthur, *Garlathy* Kálmán, *Havas* Ágoston, *Havas* József, *Hirsch* István, *Kallina* Károly, *Krajcsovits* Béla, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly, *Nemeskéri Kiss* Pál, *Reinfuss* Felix, *Rónay* Antal, *Schmidt* Ferencz, *Sóltz* Gyula, *Szönyey* István,

Tavi Gusztáv, Tomcsányi Gyula, Vadas Jenő és Vadászffy Jenő választmányi tagok; továbbá Almássy István, Cserny Győző, Bodor Gyula, Dezsényi Jenő, Ferenczy Lajos, Gurányi István, Jankó Sándor, Jausz Sándor, Korzenszky Antal, Kovács Béla, Kozma István, Lehotzky György, Péch Kálmán, Rónay Imre, de Pottere Gerárd, Szabó József, Tomassek Miklós és Zathuretzky Vilmos alapító és rendes tagok.

Almássy Andor, Bittner Gusztáv, Csupor István, Hangay Géza, Laitner Elek, Máday Izidor és Söltz Ottó választmányi tagok részint betegség, részint hivatalos elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg.

I. A pénztár állásáról a következő jelentés terjesztetik elő:

Az egyesület bevételei 1899. január

1-től a mai napig	---	---	---	---	32,107	frt	45 ¹ / ₂	krra,
kiadásai pedig	---	---	---	---	21,779	frt	10	krra,
rugtak, a házi pénztár készlete tehát					10,328	frt	35 ¹ / ₂	kr.

A kimutatott bevételekből készpénzalapítvány fejében 310 frt, az alapító tagok magánkötvényeinek értékaspasztására 1038 frt 08 kr.; a Wagner Károly-alapítvány javára 160 frt 42 kr., az Erzsébet királyné-alapítvány javára 44 frt 75 kr. folyt be. A többi bevételekre tehát 30,554 frt 20¹/₂ kr. esik.

A pénztárban őriztetik továbbá az alapítványi számadásnak 1515 frt 93¹/₂ kr. és a letéti számadásnak 4151 frt pénzkészlete.

Ezek szerint a pénztárban levő készlet a következő:

Pénztári számadás készlete	---	---	---	10,328	frt	35 ¹ / ₂	kr.
Alapítványi „	„	---	---	1,515	frt	93 ¹ / ₂	kr.
Letéti „	„	---	---	4,151	frt	—	kr.
Összesen				15,995	frt	29	kr.

Ebből az összegből 14,600 frt takarékpénztári betét, a többi készpénz.

A kimutatott összegeken kívül az egyesületnek a Magyar földhitelintézetnél 48,900 frt n. é. 4⁰/₀-os magyar koronajáradék kötvénye, 25,000 frt n. é. 4⁰/₀-os földhitelintézeti záloglevele, 30,500 frt n. é. 4⁰/₀-os földhitelintézeti szab. és talajjavítási záloglevele, 600 frt n. é. 1860. évi államsorsjegye és 300 forint n. é.

osztrák földhitelintézeti 1889. évi sorsjegye, egészben véve 105,300 frt n. é. értékpapírból álló letétje van.

Ezek a papírok az alaptőke és az alapítványok értékpapír-keszletét képezik.

Egyidejűleg van szerencsém jelenteni, hogy az „Erdészeti Lapok és más állandó kiadványok nyomtatási költségei“ czimű IV. kiadási főrovat alatt engedélyezett 6500 frtnyi hitel a kiadások fedezésére nem elegendő. Az „egyéb kiadványok“ czimű *d)* alrovat alatt ugyan kiadás nem lett, mert ponyvafüzetek nem adatnak ki, de az „Erdészeti Lapok“ czimű *a)* alrovat alatt a rendelkezésre álló 4500 frtból már 4089 frt 76 krt kellett kiadni, pedig az utolsó évnegyed kiadásainak fedezése még hátra van.

A nagy kiadás oka abban rejlik, hogy az Erdészeti Lapokban közöltettek az 1898. évi XIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában a földmivvelésügyi minister ur által kiadott, ivekre terjedő rendeletek.

Az utolsó évnegyed kiadásai mintegy 1400 frtra fognak rugni; figyelembe véve a többi alrovatokat is, a főrovat alatt előirányzott 6500 frtnyi összegzen felül még 500—700 frtra lesz szükség, mely összegnek oly módon való kiutalványozását kérem, hogy az a többi főrovatokon elérhető megtakarításokból fedeztessék.

A pénztári jelentésben kimutatott pénzkészleteket az igazgató-választmány a pénztárban őrzött készletekkel egyezőknek találván, a jelentést tudomásul vette, az Erdészeti Lapok nyomtatási költségeinek fedezésére szükséges 700 frt póthitelt engedélyezte.

II. Horváth Sándor alelnök jelenti, hogy a titkári állás betöltésére vonatkozó pályázati hirdetmény az igazgató-választmány f. évi október hó 21.-én tartott ülésében megállapított szöveggel a Budapesti Közlöny október hó 26.-i számában és az Erdészeti Lapok október havi füzetében közzététetett.

E pályázat alapján összesen négyen folyamodtak a betöltendő állásért, névszerint: *Szalkmáry* Ferencz, m. kir. erdész a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál; *Bund* Károly, m. kir. erdész a földmivvelésügyi ministerium erdészeti osztályában; *Zariicsi Záretzky* Pál, m. kir. erdőtanácsos a besztlercei m. kir. erdőigazgatóságnál és végül *Kaán* Károly, m. kir. erdész a besztlercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál.

A beadott pályázati kérelmek és az azokhoz csatolt okmányok szerint:

Szadmány Ferencz a selmeczi m. kir. erdőakadémia erdészeti tanfolyamát az 1881—1884. években (15 jeles, 15 jó és 11 kielégítő osztályzattal) teljesen elvégezte és ezen idő alatt egyszermind az erdőmérnöki tanfolyam 6 tantárgyából is vizsgát tett (3 jeles, 3 jó osztályzattal); az erdészeti államvizsgát 1887. őszén (kielégítő eredménnyel) letette. Akadémiai tanulmányainak befejezése óta szakadatlanul állami szolgálatban áll (szolgált a lippai erdőrendezőségénél $\frac{3}{4}$ évet, a besztercebányai erdőigazgatóságnál 3 évet, a földművelésügyi ministerium erdészeti ügyosztályában 2 évet, a besztercebányai erdőigazgatóságnál egy évet és a kolozsvári erdőigazgatóságnál $7\frac{3}{4}$ évet). Folyamodványa szerint szóban és írásban tökéletesen bírja a magyar, német és tót nyelvet és érti a francia nyelvet. Irodalmi tevékenysége eddig a kolozsvári sajtóban megjelent kisebb dolgozatokra terjed.

Bund Károly akadémiai tanulmányait 1887. őszén kezdte meg és 1890-ben fejezte be a selmeczi akadémián. Teljesen elvégezte az erdészeti tanfolyamot (30 jeles és 10 jó osztályzattal) és ezenkívül hallgatott 2 tantárgyat az erdőmérnöki tanfolyam tantárgyai közül is. Az erdészeti államvizsgát 1893. őszén tette le (jeles eredménnyel). Gyakorlati szolgálatát 1891-ben Besztercebányán kezdte meg, a honnan 1894-ben a földművelésügyi ministerium erdészeti osztályába hivatott be. Folyamodványa szerint állami szolgálata közben áttekintést nyert a magyar erdőgazdasági viszonyok felől, közvetlen figyelemmel kísérte az egyesület működését s ezek mellett tájékozást szerzett a külföld, nevezetesen Ausztria és Németország erdőgazdasági viszonyai felől is, még pedig nem csupán a német szakirodalom tanulmányozása útján, hanem azon közvetlen tapasztalatai révén is, melyeket mult évi hivatalos tanulmány útján szerzett.

A szakirodalom terén 1894. óta működik; e téren kifejtett munkásságát illetőleg az Erdészeti Lapokban megjelent önálló cikkeire és kisebb dolgozataira, továbbá a Zeitschrift für Forst und Jagdwesenben megjelent nagyobb önálló dolgozatára és a Centralblatt für das gesammte Fortwesen-ben időnként napvilágot látott közleményeire hivatkozik.

Záreczky Pál 1877—1881-ben hallgatta a selmeczi akadémiát. 4 év alatt teljesen elvégezte az erdészeti és erdőmérnöki tanfolyamokat (57 jeles és 3 jó osztályzattal); 1884-ben letette az erdészeti államvizsgát (jeles eredménnyel).

Tanulmányai végzése óta állandóan állami szolgálatban áll. Az Erdészeti Lapokban megjelent közleményeinek jelentőséget nem tulajdonítván, irodalmi tevékenységre nem hivatkozik, de megemlíti, hogy hivatalos működése közben gyakran volt elfoglalva fontosabb fogalmazási teendőkkel. A magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja és érti az angol és francia nyelvet is annyira, hogy a szakirodalmat e két nemzet nyelvén is figyelemmel kísérheti.

Kaán Károly 1888-ban fejezte be tanulmányait a selmeczi akadémián. Elvégezte teljesen az erdészeti tanfolyamot (10 jeles, 16 jó és 13 kielégítő osztályzattal) és letette 1890. őszén (kielégítő eredménnyel) az erdészeti államvizsgát. 1897-ben állami tanulmányi ösztöndíjjal a külföldre küldetvén ki, egy féleven át több tantárgyat hallgatott a carlsruhei technikai főiskolán is. Akadémiai tanulmányainak bevégezése után egy félét magánuradalmi szolgálatban töltött; 1889-ben pedig állami szolgálatba lépett s ezóta szakadatlanul a besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál van alkalmazva. Folyamodványa szerint ismeri a zsarnóczei erdőhivatal, beszterczei erdőigazgatóság, diósgyőri uradalom, Brassó, Keeskemét, Pozsony és Selmeczbánya városok erdőgazdasági viszonyait. Tanulmányi kiküldetése alatt behatóan tanulmányozta Baden, Württemberg, Elzász-Lotharingia, Schweiz, Bajorország, Salzburg, Felső-Ausztria, Stajersország, Galiczia és Bukovina erdőgazdaságát s mint szakértő, bejárta Boszniának a Boszna-Gosztovics vizkörnyékébe eső erdőségeit. Személyesen ismeri a tübingeni, karlsruhei, zürichi és müncheni egyetemek és a bécsi földmivelési főiskola tanári karát, továbbá több német erdészeti szaklap szerkesztőjét s mindezek egyrészével levélbeli összeköttetésben áll. Bírja a magyar és német nyelvet és ért tótul. Irodalmi munkásságára nem hivatkozhatik, de megemlíti a külföldi tanulmányi útja alkalmából írt tanulmányát „A hegyvidéki erdőgazdaság fakihozó és szállító eszközei“-ről, melyet a földmivelésügyi minister urhoz terjesztett fel.

Társadalmi tevékenységét illetőleg felemlíti, hogy Zólyom vármegye törvényhatósági bizottságának és Besztercebánya város több bizottságának tagja, a magyarországi Kárpát-egylet zólyomi osztályának és a Vöröskereszt-egylet besztercebányai fiókjának pedig titkára.

Az előterjesztett adatok alapján (melyek közül az erdészeti szakképzettségre vonatkozók, hiteles okmányokkal vannak igazolva) elnök ö exja konstatálja, hogy a pályázati feltételekben megkövetelt teljes törvényes erdészeti szakképzettségnek mind a négy pályázó birtokában van és így mind a négy választás alá bocsátható és megválasztható.

A választási eljárást illetőleg megemlíti, hogy az alapszabályok ugyan a titkár-választás módozatairól külön nem szólnak, de általánosságban kimondják, hogy a választások titkosan, írott czédulák által történnek (26. §.), ebben az esetben sem lehet más eljárást alkalmazni, sőt, miután az alapszabályok szerint az elnök és alelnökök általános szótöbbséggel választatnak, ki lehet mondani nézete szerint azt is, hogy a szavazatok megoszlása esetében csak az tekinthető megválasztottnak, a ki a beadandó szavazatok általános többségét megnyeri; abban az esetben tehát, ha az első szavazásnál esetleg egyik sem nyeri meg az általános többséget, a két legtöbb szavazatot nyert pályázó között új választás fog dönteni.

Bedő Albert első alelnök a folyamodók minősítéséről előterjesztett részletes adatokra való utalással, ajánlja, hogy az igazgató-választmány a választást megelőzőleg örömet fejezzen ki a pályázat sikere felett s ezt azzal a kijelentéssel vétesse fel az ülés jegyzőkönyvébe, hogy a pályázókat általánosságban mind képesítetteknek és érdemeseknek találja a titkári állásra.

Elnök ö exja nézete szerint ez a kijelentés, habár rövidebb és egyszerűbb szavakban, ki van már fejezve abban az elnöki nyilatkozatban is, melylyel ő annak konstatálása után, hogy a pályázók valamennyien birtokában vannak a megkívánt minősítésnek, őket mind megválaszthatóknak jelentette ki.

Felkéri tehát az igazgató-választmány jelenlevő tagjait, hogy a négy pályázó között a választást az általa javasolt módon megajteni sziveskedjenek; ezt megelőzőleg azonban az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után a szavazás megejtetvén, elnök ő exja a két alelnök feljegyzései alapján kihirdeti, hogy a beadott 27 érvényes szavazat közül 15 szavazat Bund Károlyra, 11 szavazat Záretzky Pálra és 1 szavazat Szakmáry Ferenczre esett, s ezekhez képest kijelenti, hogy az egyesület titkárává szabályszerűen megejtett titkos szavazás útján általános szótöbbséggel Bund Károly m. kir. erdész választatott meg.

A választás eredményéről a megválasztott (az igazgató-választmány felhatalmazása alapján még a szokásos jegyzőkönyvi hitelesítés előtt) azzal a felhívással fog értesíttetni, hogy állását a pályázati feltételek értelmében 1900. évi január elsején mindenestre elfoglalni köteles.

A mi a titkári szolgálat szabályozását, nevezetesen a szolgálati, nyugdíj- és fegyelmi szabályok megállapítását illeti, a választmány elnök ő exja javaslatára kimondja, hogy ezek kidolgozása iránt, kapcsolatosan azzal a két indítvánnyal, mely az október hó 21.-én tartott ülésen az Erdészeti Lapok szerkesztésének ellenőrzése kérdésében előterjesztett, a következő ülésen fog intézkedni.

III. Előadó alelnök bemutatja

Arató Gyula egyesületi könyvtárnoknak elnök ő exjához intézett következő lemondó nyilatkozatát:

Nagyméltóságú Elnök Ur! Kegyelmes Uram!

Az Orsz. Erd. Egyesület mélyen tisztelt igazgató-választmányának — f. évi október hó 21.-iki ülésén hozott — ama határozatát, melylyel a könyvtárnoki állást a f. év végével megszüntetni méltóztatott, tisztelettel tudomásul vevén, e határozatból folyólag van szerencsém bejelenteni, hogy könyvtárnoki minőségben való alkalmaztatásomat a f. év végével megszüntnek tekintem.

Kötelességemnek ismerem egyszersmind, hogy hálás köszönetet mondjak a jelen alkalommal is azért a jóindulatért és bizalomért, melylyel a m. t. igazgató-választmány a szóban levő tisztséget annak idején csekélységemre ruházni méltóztatott.

Kegyelmes Uramnak

Budapesten, 1899. évi december hó 6.-án.

legalázatosabb szolgálja

Arató Gyula.

E lemondó nyilatkozattal kapcsolatban, mely tekintettel az egyesületi ügyvitel szervezetében történt változásra, tudomásul vétetett, elnök ő exja a választmány egyhangu hozzájárulásával meleg elismerését fejezi ki Arató Gyula választmányi tag iránt azon odaadó, buzgó tevékenységért, melyet eddig az egyesület érdekében nemcsak a könyvtár kezelése körül, hanem más ügyekben is minden kínálkozó alkalommal kifejtett s bejelenti egyszermind a választmánynak, hogy egy későbbi alkalommal, az egyesület elismerésének más irányban való kifejezésére is indítványt fog előterjeszteni.

IV. Levitzky Albert egyesületi pénztárnok állásáról szintén lemondani szándékozván, e tárgyban a következő nyilatkozatot terjeszti az igazgató-választmány elé:

Tekintetes Igazgató-választmány!

Van szerencsém mély tisztelettel jelteni, hogy magánviszonyaim arra kényszerítenek, miszerint állásomtól megválnak; kijelentem azonban, hogy hajlandó vagyok 1900. évi június hó végéig szolgálatban maradni, ha azt a tekintetes igazgató-választmány szükségesnek tartaná.

Lemondásom elfogadását mély tisztelettel kérve, maradtam
Budapesten, 1899. évi december 8-án

a tekintetes igazgató-választmánynak alázatos szolgálója:

Levitzky Albert,
egyesületi pénztárnok.

Az igazgató-választmány sajnálattal fogadja a pénztárnok ezen nyilatkozatát s meleg elismerését fejezve ki azon rendkívüli szorgalom és pontosság felett, melylyel évek hosszú során át az egyesület pénztári ügyeit ellátta, azt a reményét fejezi ki, hogy lemondását nem tekinti véglegesnek és visszavonhatatlannak. Levitzkynek azon ismételt kijelentésére pedig, hogy hivatalát egészségi és más tekintetekből a legjobb akarata mellett sem tarthatja meg, felkéri őt, hogy a pénztári teendők teljesítését, fentebbi nyilatkozatához képest, legalább a jövő év közepéig még mindenenesetre elvállalja, a mire Levitzky készségét is jelenti ki.

V. Előadó alelnök bemutatja a jótékony alapítványokból való segélyezésért beadott folyamodványokat s ezzel kapcsolatban a következő adatokat terjeszti elő:

A *Wagner Károly* alapítvány segélyei 650 forinttal vannak előirányozva; az alapítvány tényleges kamatjövödelme azonban 717 frt; segélyképen tehát ennyi osztható ki.

Folyamodott összesen 42 özvegy, a kik közül azonban ötnek, névszerint Matuskovics Bélánénak, Lönhard Frigyesnének, Zachár Józsefnének, Cserei Gyulánénak és Lászlóffy Kapitán Gézájának a folyamodványa a betérjesztésre kitűzött határidő után érkezett be, ezek tehát az 1894. december 7-én tartott választmányi ülés határozata értelmében tárgyalás alá nem vehetők. Lászlóffy Kapitán Gézájának különben nincs is igénye a segélyre, mivel 1891-ben elhalt férje egy évvel előbb kilépett az egyesületből. A többi 37 folyamodó az alapszabályokban kikötött feltételeket igazolta s így ezek kérelmei a segély kiosztásnál figyelembe vehetők.

Az „*Erzsébet királyné alapítvány*“-ból a f. évi október 21.-én tartott választmányi ülés határozata szerint 400 frt osztható ki.

Beérkezett 35 árva leány nevében 19 folyamodvány, melyek mind tárgyalás alá vehetők.

A *gróf Tisza Lajos* alapítvány folyó évi kamatai 1005 frttal vannak előirányozva, a múlt évi kamatoknak fel nem használt részéből pedig 112 frt 50 kr áll rendelkezésre. Egészben tehát 1117 frt 50 kr osztható ki segélyképen.

Folyamodványt adott be 24 erdőtiszt és 7 erdészeti altiszt. Ezek közül 2 erdőtisztnek (Bohunitzky Endrének és Sipos Mihálynak) a folyamodványa nem vehető tárgyalás alá, mivel a folyó évin kívül a megelőző évben esedékessé vált tagsági díjakkal is hátralékban vannak. Hasonlóképen nem vehető figyelembe Szepesházy János folyamodványa sem, mivel elkésve érkezett be. A többiek kérelme tárgyalható.

Az igazgató-választmány a folyamodók anyagi helyzetének és egyéb körülményeinek a figyelembe vételével az egyes alapítványokból a következő segélyeket szavazza meg:

1. a *Wagner Károly alapítványból*: Özv. *Janák* Lászlónénak és *Hajnal* Istvánnénak egyenkint 35 frtot; özv. *Hoffer* Tivadarnénak 30 frtot; özv. *Salamon* Lajosnénak 27 frtot; özv. *Láng* Gábornénak és özv. *Werner* Emilnénak egyenként 25 frtot; özv. *Sávell* Sándornénak, özv. *Makonyi* Sámuelnénak, *Melts* Vinczénénak, *Kolbenheyer* Józsefnének, *Collinászy* Flórisnénak, *Kádár* Istvánnénak,

*Ernhoffer Ignác*znénak, *Rétyi Zsigmond*znénak, *Guha Károly*znénak, *Lengyel Ödönné*nek, *László Isván*znénak, *Révi József*znénak, *Morvay Gyuláné*nek, *Csaszkóczy Mihály*znénak, *Kürthy Géza*znénak, *Bátyka János*znénak, *Balás Emil*nének, *Hontos János*znénak, *Plech József*nének, *Révay Lajos*znénak, *Scultéthy Nátán*znénak, *Vanányi Aurél*znénak, *Nagy Gyuláné*nek, *Pukács Antal*znénak, *Szántó István*znénak, *Belházy Emil*nének és *Jenőffi Jenő*nének egyenként 20 frtot. Négy eddig nem említett folyamodónak, névszerint Szontagh Gusztávnénak, Marczelly Gusztávnénak, Petykó Józsefnének és Kelen Gusztávnénak a kérelme ezuttal nem volt figyelembe vehető.

A megszavazott összegekből Janák Lászlóné, Guha Károlyné, Révi Józsefné, Morvay Gyuláné, Kürthy Gézáné, Balás Emilné és Jenőffi Jenőné egyenként 10 frtot alapítványi tőke törlesztésre, továbbá Nagy Gyuláné 8 frtot alapítványi tőke és 8 frtot alapítványi kamat törlesztésre, Pukács Antalné és Szántó Istvánné pedig egyenként 10 frtot alapítványi tőke és 6 frtot alapítványi kamat és végül Salamon Lajosné 8 frtot tagsági díjhátralék törlesztésre kötelesek fordítani.

2. Az *Erzsébet királyné* alapítványából: Janák Lászlóné *Heléna* és *Margit* nevű leányának, Sável Sándorné *Ilona* nevű leányának, Hajnal Istvánné *Stefánia* nevű leányának, Szántó Istvánné *Erzsébet* nevű leányának, Plecheisz *Fanni* nak és Plecheisz *Karoliná*-nak, Szécsi *Eugeniá*-nak, Vassányi Aurelné legidősebb *leányának*, Rétyi Zsigmondné *Berta* leányának, Révi Józsefné *Irma* leányának, Morvay Gyuláné *Margit* leányának, Plech *Annának*, Belházy Emilné *Lujza* leányának, Balás Emilné *Ilona* leányának, Lengyel Ödönné *Mária* leányának, Révai Lajosné *Bella* leányának, Marczelly Gusztávné *Malvin* leányának, Csaszkcóczy Mihályné *Erzsébet* leányának és Hantos Jánosné *Mária* leányának egyenként 20 frtot.

Janák Lászlóné Irén és Elvira nevű leánya, Szántó Istvánné Márta nevű leánya, Plecheisz Ilona, Vassányi Aurelné két fiatalabb leánya, Petykó Józsefné Aranka nevű leánya, Rétyi Zsigmondné Anna és Eszter nevű leánya, Morvay Gyuláné Helén nevű leánya, Balás Emilné Erzsébet nevű leánya, Lengyel Ödönné Ilona nevű leánya, Révay Lajosné Böske nevű leánya és végül Hantos Jánosné Lujza és Cornelia nevű leányai a rendelkezésre állott összeg elégtelensége folytán nem voltak segélyben részesíthetők.

3. *A gróf Tisza Lajos alapítványból*: Ágh Gyula volt főerdésznek 90 frtot; Kass Ede nyug. erdészeti ellenőrnek, Páll Miklós főerdésznek, Ritter Károly főerdésznek és Blattny Ernő erdőszám-tisztnek egyenként 70 frtot; Káspár József nyug. főerdésznek, Spanyol Géza főerdésznek, Kolbenheyer József erdészjelöltnek, Lux Vilmos ny. főerdésznek, Szécsi Imre erdőszám-tisztnek, Kákossy László állás nélküli erdőtisztnek, Legányi Géza ny. erdőtisztnek, Giller Ede erdő-számellenőrnek és Brannich Gyula erdő-szám-tisztnek egyenként 60 frtot; Gere András erdőőrnek, Rác Imre, Szálka Albert és Markocsány Ferencz főerdőőröknek egyenként 40 frtot és Hecht József erdőőrnek 30 frtot.

A megszavazott összegekből Ágh Gyula és Páll Miklós egyenként 20 frtot, Legányi Géza pedig 10 frtot alapítványi tőke törlesztésre, továbbá Blattny Ernő 8 frtot, Brannich Gyula 2 frtot és Gere András 4 frtot tagsági díj törlesztésre kötelesek fordítani.

Ifj. Belházy Gyulának, Molnár Jánosnak, Kostenszky Bélának, Szepesi Tivadarnak, Szondi Jánosnak, Csegezy Pálnak, Cotteli Honorátnak, Wilhelmb Gyulának és Bocskay Antalnak a kérelme nem volt figyelembe vehető.

A megszavazott segélyekkel a Wagner Károly alapítvány és az Erzsébet királyné alapítvány teljesen kimerítettek, a gróf Tisza Lajos alapítványból pedig mindössze 17 frt 50 kr maradt felhasználatlanul. Ez az összeg a jövő évi kamatokhoz csatolva 1900-ban fog segélyezésre felhasználtatni.

VI. Bencze Gergely selmeczi akadémiai tanár arra a felhívásra, melyet az egyesület a f. évi október 21.-én tartott választmányi ülés határozatából az Erdészeti Vegytan megírása iránt hozzá intézett, elnök ő exjához intézve a következő nyilatkozatot küldte be:

Nagyméltóságú Elnök Ur! Kegyelmes Uram!

Az „Erdészeti Chémia“ megírása tárgyában 1666. szám alatt kelt hozzám intézett és általam nagy köszönettel fogadott felszólítás folytán bátorkodom Nagyméltóságodnak tiszteletteljesen kijelenteni, hogy a nevezett mű megírását, az igazgató választmány által kiszabott feltételek mellett: örömmel vállalom el.

Kijelentem egyuttal, hogy igyekezni fogok ezen feladatot, a

tudomány jelen állásának niveauját szigoruan szem előtt tartva, legkésőbb 1901. október 1.-ig teljesíteni.

Selmeczbánya, 1899. november hó 25.-én.

Mély tisztelettel:

Bencze Gergely,

m. kir. akadémiai tanár.

Az igazgató válaszmány Bencze Gergely akadémiai tanár nyilatkozatát tudomásul veszi s felkéri az elnökséget, hogy a szóban forgó munka megírására nevezettnek 1901. évi október 1.-éig terjedő határidővel s egyebekben az 1896. évi deczember 2.-án kiirt pályázat második, harmadik és ötödik bekezdésében foglalt feltételek mellett megbizást adjon.

Félreértések kikerülése szempontjából az igazgató-válaszmány kimondja, hogy az előbb említett pályázat ötödik bekezdése s illetőleg az alapszabályoknak abban idézett 84. és 85. §§-ai ugy értelmezendők, hogy a betérjesztendő kézirat bírálatnak lesz alávetve és az igazgató-válaszmány a 200 arany (1100 frt) értékű tiszteletdíjat csak akkor adja ki a szerzőnek, ha a munkát a bírálat alapján a pályázat második bekezdésében megszabott követelményekkel szemben megfelelőnek találja.

VII. Fekete Lajos, Tomesányi Gyula és Levitzky Albert, mint a Péch Dezső m. kir. erdőmester által „A külföldi fanemek hazánkban való megtelepítéséről“ irt, egyszer már átdolgozott munkájának megbirálására kiküldött bizottság tagjai, e tárgyban korábban külön-külön betérjesztett véleményeiket az igazgató-válaszmány f. évi augusztus hó 25.-én tartott ülésének határozatához képest együttesen tárgyalás alá vevén, közös megállapodásuk alapján a munka értéke felől most a következő jelentést terjesztik be:

A Péch Dezső m. kir. erdőmester által „A külföldi fanemek hazánkban való telepítéséről“ irott munka megbirálása végett kiküldött bizottság által együttesen elfogadott jelentés.

A munka az első izben előterjesztetthez képest tetemesen ki van bővitve és teljesen átdolgozva.

Jelen alakjában a következő fejezetekre oszlik:

I. A külföldi fák megtelepítésének jogosultsága, szükségessége és haszna.

II. A külföldi fákkal hazánkban eddigelé eszközölt kísérletek és telepítések egynehányának leírása.

III. Általános alapelvek, melyek a megtelepitendő fanemek választásánál szem előtt tartandók.

IV. Külföldi fanemek telepítése a nagy és kis Magyar Alföldön stb.

V. Ugyanaz az előbbi területeket körülvevő dombvidéken.

VI. Ugyanaz az alacsony előhegységeken, 300—600 m. tf. magasságok közt.

VII. Ugyanaz a középhegységben 600—1000 m. közt.

VIII. Ugyanaz a magas hegységben 1000 és 1500 méter közt.

IX. Ugyanaz az alhavasi tájakon 1500 és 1800 illetve 2000 méter közt.

X. A külföldi fanemek tenyésztése az erdélyrészi mezőség kopárain.

XI. Nehány nevezetesebb külföldi cserje ismertetése.

XII. Hogy lehetne a külföldi fanemek telepítése ügyét előmozdítani.

XIII. Levélkulcs az itt felhozott külföldi fák és cserjék meghatározására.

XIV. Terméskulcs ugyanazokra.

XV. Az ismertetett külföldi fanemek és cserjék betürendes jegyzéke.

E beosztás helyett elfogadja a bíráló-bizottság Tomcsányi Gyula bizottsági tag következő tervezetét:

Első rész.

I. A külföldi fák megtelepitésének jogosultsága, szükségessége és haszna. (A szerző beosztása szerinti I. fejezet)

II. Általános alapelvek, melyek a megtelepitendő fanemek választásánál szem előtt tartandók. (Szerző III. fej.).

III. Az ismertetett külföldi fák és cserjék botanikus rendszer szerinti felsorolása és leírása, tekintet nélkül arra, hogy mely éghajlatban telepíthetők, — vagyis a szerző IV., V., VI., VII., VIII., IX., X. és XI. fejezeteiben idevonatkozólag foglalt összes anyagnak felhasználása.

Második rész.

IV. Hogy lehetne a külföldi fanemek telepítési ügyét előmozdítani? (Szerző XII. fejt.).

V. Betüsoros jegyzékben való felsorolása azon külföldi fanemek és cserjéknek, melyek hazánk egyes éghajlataiban tenyészthetők, a szerző IV—IX. fejezeteiben alkalmazott csoportosítás szerint.

VI. A külföldi fákkal hazánkban eddigelé eszközölt kísérletek és telepítések egynehányának felsorolása; e fejezetben a szerző II. fejezetében felsorolt telepítési helyeken található fanemek minden telepítési helyre külön betüsoros jegyzékben volnának felsorolandók minden további commentálás nélkül.

Ezen beosztás megokolása:

Az I. fejezet megfelel a szerző beosztásának és minthogy bevezetőnek tekinthető, első helyre való.

A II. fejezet a telepítésnél alkalmazott alapelvekről értekezvén, ezen fejezet sorrendben a második helyre való.

A III. fejezet, — a szerző hat fejezetben tárgyalja éghajlatok szerint elkülönítve a hazánkban telepíthető külföldi fanemeket, már pedig az e tekintetben rendelkezésre álló tapasztalatok alapján alig lehet taxative felsorolni, hogy hazánk egyes éghajlatai alatt, mely külföldi fanemek tenyészthetők és melyek nem; — helyesebbnek vélem hogyha szerző a művébe felvett összes külföldi fákat és cserjéket egy fejezetbe foglalja össze, botanikai rokonságuk szerint.

Ezen fejezetben érvényesíthető minden fanemnél azokat a tapasztalatokat is, melyeket a Mezőségben tett kísérletei körül szerzett és melyeket a X. fejezetben tárgyal, de ajánlatos, hogy az általa a XI. fejezetben tárgyalt cserjéket is a jelen III-ik fejezetben tárgyalja.

Hogy azonban a szakközönség arra nézve is tájékoztat nyerjen, hogy a szerző által gyűjtött tapasztalatok szerint, mely éghajlatnak mily fanem felelne meg hozzávetőleg, erre nézve az alább következő V. és VI. fejezet nyújtana adatokat.

A IV. fejezetet képezné a szerző XII. fejezete arról, hogy miként lehetne a külföldi fanemek telepítését előmozdítani.

Az eddigi I—IV. fejezet képezné érdemleges részét a műnek.

melyekkel a tárgy teljesen kimerítettnek volna tekinthető; de minthogy a szerző oly adatokat is gyűjtött, melyeket kár volna az ügy érdekében nem érvényesíteni, ezek foglaltatnának a következő fejezetekben.

Az V-ik fejezetnek jönne betürendben való felsorolása a külföldi fanemek és cserjéknek, a mint azok szerző tapasztalata szerint hazánk egyes éghajlatai alatt tenyészthetők; — ezt azért tartom szükségesnek, hogy a szakközönség minden utmutatás nélkül a tenyésztésnél szélsőségekbe ne essék és hogy az e tekintetben eddig szerzett tapasztalatok némileg hasznosíttassanak; ennek a fejezetnek mintegy kiegészítő része volna a következő

VI. fejezet, a melyben a külföldi fanemekkel hazánkban eddig tett kísérletekről megemlékezik, ekként tájékoztatva a szakközönséget a külföldi fák tenyésztési helyei iránt, amit azon körülmény nagyon becsessé tehetne, ha egyik másik tenyésztési óhajtó szakember alkalom adtán a meglévő tenyésztési helyeket felkeresné és a növekvési viszonyok iránt személyes meggyőződést szerezve, tapasztalatait az ügy érdekében annál jobban érvényesíthetné; ezen és az előbbeni fejezetben azonban a fanemek minden leírás és közelebbi utmutatás nélkül betürendben volnának felsorolandók, — a tenyésztésre, növekvésre és egyebekre vonatkozó adatok ellenben, mint a III-ik fejezetben, minden egyes fanemnél külön volnának részletezendők.

A szerző által a XIII. és XIV. fejezetbe foglalt rügy- és levélkules és terménykules jelen hiányos alakjában el nem fogadható és célravezetőnek nem ítélni.

Ezen beosztás mellett nem szerepelhetne a müben foglalt fák és cserjék tartalomjegyzéke mint külön fejezet, a melynek szerző az ő beosztása szerint a XV-ik fejezet helyét biztosította, mert ezen jegyzék a műnél különben is nélkülözhetlen tartalomjegyzékbe olvasztandó bele.

A munka esetleges újbóli átdolgozásánál tekintetbe veendő Fekete Lajos bizottsági tag következő észrevételei:

A fatenyésztési területek körülírását most helyesnek tartom, kivéve a kis és nagy Magyar Alföld területét, a menynyiben ezekkel a magyar tengerpartot is, t. i. a fiemeit, egyesítette, a mi határozottan helytelen, mert míg ott szélteben tenyésztk a szabad-

ban az olajfát, a fügét, a narancsot stb. és vadon nő a babérfa, addig ezeket a Magyar Alföldön télen át üvegházban kell tartani. A fiumei tengerpartot tehát ki kell hagyni, annyival is inkább, mert a tenyésztésre ajánlott fajok megválasztásánál erre a zónára szerző úgy sem volt tekintettel.

Az egyes tenyésztési területek klímájának jellemzését szerző a magyar meteorológiai intézetnek XII-ik évkönyvére alapította. Ez ellen több kifogásom van.

Először is egyetlen év meteorológiai észleletei korántsem elegendők valamely vidék klímájának jellemzésére.

Másodszor, mert azon évkönyvekben a magas hegység és havasalji táj jellemzésére adatokat nem találunk. Igaz, hogy számítással meg lehet közelíteni a valót; ezt meg is kísérlette a szerző, de eredményei közül azok, melyek a most nevezett két magassági tájra vonatkoznak, nem fogadhatók el.

Minthogy az egyes évek középhőmérsékei között nem szokott nagy különbség lenni, azért szerző erre vonatkozó adatai elfogadhatók, a mennyiben 1000 méter tengerfeletti magasságon alul lévő területre vonatkoznak; de már az 1000 métert meghaladó övek hőmérséki tételei igen magasak. Ha ugyanis elfogadjuk azt, hogy az évi középhőmérték 600 és 800 méter között mint szerző kiszámítja, $6^{\circ}2'$ C. akkor 1000 és 1500 m. közt nem lehet 5° C. és 1500—1800, illetőleg 1500—2000 közt sem lehet 4° C., hanem jóval kisebb.

Még hibásabbnak kell lenni a csapadékok mennyiségére vonatkozó adatoknak, melyek évi átlagai igen változók szoktak lenni.

A nagy és kis Magyar Alföld átlagos évi csapadékát pl. szerző 676 mm-re teszi, pedig az 500 mm.-re is alig tehető; a Dombos vidékét kereken 728-ra, az előhegységét (300—600 m. közt) 844 mm-re. Ez mind magasabb a valódinál.

Minthogy igen kívánatos ezen fatenyésztési tájak helyes klímái jellegzése, azért szükséges volna ezen tételeket helyesbíteni.

Az osztályok, rendek, családoknak a leírásai helyesbítendőek, mert sok helyen hibásak, sőt néhol helytelenek.

Ott, a hol egy csoportban több egy nemhez, vagy alnemhez tartozó fajt kell egymásután felsorolni, pl. a Pinus-nál, s ennek

alnemeinél, helyesnek tartom a nem és alnem rövid külalaktani jellemzését. De a boncztani jellegetek itt is kerülni kell.

Mit használ pl. egy, a nagy közönségnek szánt műben az ilyen jellemzés: (Pinaster) „belső sugarak parenchym sejtekből és tracheidákból állanak. A parenchym sejtek vékony faluak. A hossztracheidák pettyei nagyok. A bősugarak tracheidái zeg-zugos vastagodással bírnak. A nyári fának hossztracheidái kevés udvarpetytel rendelkeznek.“ Az effélét csak tudós ember érti meg s használhatja fel; — minő hasznát veszi ennek pld. egy földbirtokos, vagy akár kertész?

Hanem azután a mindenki által — kinek bizonyos növény-tani képzettsége van — megérthető külalaktani jellegzésnél szorosabban kell ragaszkodni az elfogadott műnyelvhez, melyre nézve ma az erdészeti növénytanak kell irányadónak lennie. Ez ellen pedig — jóllehet multkori bírálatomban beható megjegyzéseket tettem ez irányban — most is sokszor vét a szerző. Így több helyen összezavarja a hüvelyt a tok-terméssel. Pld. a 130-ik lapon a *Koelzenteria* leírásánál „a gyümölcs három rekeszes hüvely.“ A levélnyel, illetőleg főgerincz helyett „szárat“ ír a fekete diónál. A dió zöld héja helyett (mely a termésfal külső és közép rétege) „kupacsot“ mond. A gymnospermák toboz virágzatát „nőbarkának“ nevezi. A részt gyakran összetéveszti az egésszel, pl. a termőt egynek veszi a bibével (129 lap, alulról 3-ik sor); him barka helyett azt mondja a 141. lapon: a virág henger alakú. A mogyróról azt mondja, hogy a nővirágok „rügyekből állanak.“ Azután a 130. lapon „a csirában két sziklevele van.“ A virágzat helyett gyakran mond „virágot“, s így tovább.

A talaj- és erdőtenyésztéstani kifejezései is nélkülözik itt-ott a szabatossgot. A 155. lap elején ez áll: „A talaj iránt nem igen válogatós, jól tenyészik a kötött agyagtalajban, mint a laza homokban; de a legjobban nő a kissé nedves áradvány talajon.“ Itt szerző nyilván az árterületek vályog (Lehm) talaját érti, holott *áradvány* alatt a földtanban az „alluviumot“ értik, mely lehet agyag vagy homok, vagy a kettőnek keveréke, sőt kavics is! A 139. lap 9-ik sorban: A *Quercus macrocarpa* „különösen az agyagos-meszes talajokat szereti.“ Ha a talaj agyagos, s a mellett jelentékenyen meszes is, akkor *márga* a neve. Az amerikai kőris-

hez talajjavító fanemekül ajánlja a bükk mellett „a szilt és juhart stb.“ is. E két utóbbit bátran ki lehet hagyni, mert e tekintetben nem állanak előbb, mint a köris.

Végre azon nézetemet sem akarom elhalgatni, hogy azt a tervet, melyet szerző a X. fejezetben a mezőség kopárainak beerdősítésére ajánl, — mint főképen közigazgatási kérdést, — valamint az ott ismertetett kamatos-kamatszámítást, nem tartom a munka keretébe jól beillőnek.

Továbbá elfogadja a bíráló bizottság Leviczky Albert tagnak következő észrevételeit:

A munkában sok értékes anyag foglaltatik, de sajnos, a szerző a nemes ércz mellett salakot is nyújt.

A munka irálya sem kifogástalan. A szerző ott, a hol közbeszurt mondatok segélyével fejezi ki gondolatait, gyakran a nyelvtan szabályai ellen vét.

Az anyag között van sok olyan is a mely nem tartozik a tárgyhoz. Egyebek között: leírja szerző az amerikai erdők pusztulásának okát; — szól a szabédi kísérleti telepen az ákáczal, az erdei- és feketefenyővel, a korai juharral tett kísérleteiről is; — a fáknek a talaj iránti igénytelenségét fejtegetve, felsorolja azokat a honi fanemeinket, a melyek a meszes helyeket szeretik, a kálitartalmu és kovasavas talajban jól tenyésznek; — javasolja hogy a földmivelésügyi m. kir. minister ur a külföldi fanemek tenyésztésének tanulmányozása czéljából az erdőri szakiskolák igazgatóit a külföldre is kiküldje; stb.

A munkában sok oly állítás és következtetés olvasható, a melyeket az olvasó elfogadhatóknak nem tarthat, u. m.: „Az erdészetre nézve nincs szebb feladat, mint idegen fák megfigyelésével és tenyésztésével foglalkozni.“

„Igy vannak kopárhelyek, melyek elhanyagoltván, a körülfekvő vidéktől elütő — hogy úgy fejezem ki magamat — *exoticus állapotban jutottak*, s befásításuknál — miután honi fanemeink közül csak *nagyon kevés* alkalmas az ott való tenyésztésre — kénytelenek vagyunk már a megfelelő elegyarány czéljából is külföldi fanemeket szintén használni. Hogy mást ne említsek, ilyen az erdélyrészi mezőség.“ stb.

Nem hagyható megemlítés nélkül az sem, hogy szerző mű-

vében vörös fonálként áthuzódik az a megokolhatlan törekvése, meggyőzni az olvasót arról, hogy a külföldi fanemek telepítésének kérdése a kopár területek befásításával kapcsolatban oldható meg legezélszerűbben. Pedig a külföldi fák tenyésztése sok, sőt nagyon sok pénzbe kerül, a kopárok befásítása szintén nagy költséggel jár. Erdőbirtokosaink már a kisebb befektetésektől irtóznak, nehezen lesznek rábirhatók, hogy a kopár területekre külföldi fanemeket telepítsenek.

Az, a mit szerző a X-ik fejezetben. „Külföldi fanemek tenyésztése az Erdélyrészi Mezőség kopárain“ cím alatt elmond, nagyrészt kiküszöbölendő:

a) mert a X. fejezetben, eltérőleg a címétől, nemcsak a külföldi fanemek tenyésztéséről van szó, hanem egyáltalában a mezőégi kopárok befásítása tárgyaltatik;

b) mert a fejezetben előforduló az a javaslat, hogy a Mezőség kopárainak befásítása egy m. kir. erdőhivatalra bizassék, az 1898. évi XIX. t.-cz. életbeléptetése folytán már tárgyalanná vált;

c) mert az a javaslat, hogy a kopárok az állam által befásittassanak és a birtokosok a befásításért az államnak 50 éven át *év és holdanként* 89 kr., avagy 44 éven át év és holdanként 1 frt 02 kr. járadékot fizessenek — kivihetetlennek látszik;

d) mert a szerző a Mezőség kopárainak befásítását oly eljárás mellett kívánja foganatosítani, mely eljárás költséges volta miatt nem ajánlható. Szerző a javaslatba hozott eljárását következőleg adja elő:

„A beerdősítendő terület a telepítés előtt való ősszel megmunkálendő, *legezélszerűbben az egész területnek irtókapával való felkapálása által* s csak azután a legközelebbi tavasszal ültetjük el a csemetéket. A fekete és szürke diót úgy is ujjthatjuk fel, ha még ősszel teljesen műveletlen földbe vetjük a magot. Az elültetett csemetéket, nemkülönben a vetés által felujtított területet addig míg a csemeték lombozata nem záródik — körülbelül *3—4 évig* — *évente legalább kétszer* a legforróbb nyárban *meg kell kapálni.*“

Szerző javaslatára elegendő megjegyezni annyit, hogy az olyan terület, a melyet ősszel felkapálni és veszély nélkül a tél viszontagságainak kitenni lehet, az nem kopár terület, de még feltétlen erdőtalaj sem, hanem legfeljebb a birtokos élheterlensége

következtében művelés alatt nem álló parlag, — és hogy erdész ember is a birtokosnak azt fogja javasolni, hogy — abban az esetben, ha valamely területet telepítés előtt irtókapával veszély nélkül fel lehet és fel kell kapálni és az elültetett csemetéket négy éven át évente legalább kétszer meg kell kapálni, — oda ne *Juglans nigrát*, hanem *Juglans regiát* és nem *Liliodendron tulipiferát*, hanem *Pirus malust*, vagy *Prunus domesticát* ültessen. Gyümölcsfáink fája nem értéktelenebb a külföldi fanemek fájánál, és miért ne legyenek gyümölcsös erdeink, ha Boszniában is vannak ilyenek.

Ezeknek, valamint a külön-külön beadott bírálatoknak alapján, melyek még sok, az esetleges átdolgozásnál tekintetbe veendő, de itt fel nem sorolt részleteket tartalmaznak, a bíráló-bizottság együttesen a következőben foglalja össze javaslatát:

1. Miután a munkát jelenlegi alakja és lényege mellett az Országos Erdészeti Egyesület ki nem adhatja, az a szerzőnek visszaküldetik.

2. Egyidejűleg kiadatik a jelen bírálatnak, valamint a külön-külön beadott bírálatoknak másolata.

Selmeczbánya, Kelt Besztercebányán Budapest, 1899. november 20. 1899. nov. 18. 1899. november 27.

Fekete Lajos. *Tomcsányi Gyula.* *Levitzky Albert.*

Az igazgató-választmány a bíráló-bizottság véleményét elfogadva, a kéziratot, az előbbi véleményt és a bíráló-bizottsági tagok korábban külön-külön betérjesztett véleményeinek másolatait azzal a határozattal rendeli a szerzőnek kiadni, hogy az egyesület munkáját csak abban az esetben adhatja ki, ha azt a bírálat követelményeinek megfelelően átdolgozza.

VIII. Az igazgató-választmány 1898. évi január 30.-án tartott ülésében Tomasovszky Imre selmeczi akadémiai tanársegédet, saját ajánlkozása alapján megbizta, hogy az Erdészeti Rendeleték Tára című egyesületi kiadvány eddig megjelent évfolyamaiból betűrendes tárgy- és névmutatót készítsen. Tomasovszky most jelenti, hogy munkájával elkészült s azt a kézirat letisztázása után még e hónap folyamán betérjeszti.

Miután a tárgymutatóra, mely az 1898. évi január 30.-án hozott határozat szerint az Erdészeti Lapokban fog kiadatni, az

érdekelt szakközönségnek sürgősen szüksége van, az igazgatóválasztmány Arató Gyula választmányi tagot felkéri, hogy a beérkező kéziratot használhatósága tekintetében átvizsgálja és az eredményről lehetőleg már a következő választmányi ülésen jelentést tegyen.

IX. Pohl János, főerdész és erdőrendező a szab. osztr.-magyar államvasut-társaságnál, a következő ajánlatot terjeszti be az egyesülethez:

*Az Országos Erdészeti Egyesület tekintetes Titkári Hivatalának.
Budapesten.*

Van szerencsém egy tangens táblázati művemből mellékelve mintát beküldeni azon tiszteletteljes megkereséssel, hajlandó volna-e az Országos Erdészeti Egyesület annak kinyomatását átvenni. A kéziratot kinyomatás esetén kész vagyok egy bizonyos számú példánynak nekem való átengedésével az Országos Erdészeti Egyesület tulajdonába átszolgáltatni.

A táblázatok megítélésére szolgáljon a következő:

A könyvecske a minta szerint való kiállítás mellett csak 66 oldalra terjedne. 0° — 25° -ig a tangensek a páros számú 1, 2, 4, 6—100-ig terjedő távolságokra 2—2 percnyi $60'$ -es beosztású lejtzőgre, a ritkábban előforduló lejtzőgekre 20° — 45° -ig szintén 2—2 percre, de 1, 2, 3... 10-ig terjedő távolságokra vannak kiszámítva. Ezen táblázatokból minden szintkülönbség centiméternyi pontossággal kereshető ki, a mint a következő példa mutatja.

Két pont közötti vízszintesre redukált távolság volna $57\cdot68$ méter, a lejtzőg $22^{\circ} 12'$; — keresendő a szintkülönbség.

1 méter hosszának megfelelő tangens	=	0.41	vagy röviden	41
56 " " " "	=	22.85		22.85
0.68 " " " "	=	0.28		28
57.68 méterre szintkülönbség	=	23.54		23.54

Mennyiségtani számítás: 12 számjegy.

0.4081×57.68 logaritmussal:

20405	log	57.68	=	1.7610253
28567	log tg	$22^{\circ} 12'$	=	9.6107586 — 10
24486				11.3717839 — 10
32648	Num log	1.3717839	=	23.538

23539208

36 számjegy.

Ezen táblák segítségével a sok számjegyzés circa $\frac{1}{3}$ -ra, páros távolságoknál $\frac{1}{4}$ -re redukálódik s hibák kis elővigyázat mellett teljesen ki vannak zárva.

Hogy a táblázatokat az új 100⁰-os beosztásra is használni lehessen, a megfelelő értékek kis számmal szintén beirattak. Ezek kívánatra azonban el is maradhatnak s az egész elrendezés megváltoztatható is volna, pl. minden egyes távolságra 1, 2, 3, 4... 100-ig, miáltal azonban a könyvecske 130 oldalra terjedne.

Meg vagyok győződve arról, hogy e táblázatok kinyomatásával az erdészeti célokra oly szükséges rétegvonalas térképek szerkesztése (utak, csuszatók stb. építésére) igen megkönnyítenék és előmozdítanék.

Egyszersmind bátorkodom két tachymetrikus átszámítási táblázatot mellékelni szives betekintés végett, a melyekkel a lejtős vonalak vízszintezése a lehető legkevesebb számításal történik s mely alak körülbelül a tangens táblázat kinyomatására is czélszerű volna.

Végül megemlítem, hogy hasonló terjedelemben tangens táblázatok nem léteznek s az általánossá vált felméréseknél a mérnökök, térképelők, erdőrendezők által szükségeltetnének. Becses intézkedését és válaszat kérve, maradok

Oraviczán, 1899. november hó

kiváló tisztelettel

Pohl János,

szab. osztr.-magy. államvasut-
társ. főerdész és erdőrendező.

Az igazgató-választmány Pohl Jánosnak ezt az ajánlatát elfogadni hajlandó, ha nevezett beleegyezik abba, hogy táblázata az Erdészeti Lapokban adassék ki, de külön iveken, úgy, hogy azok az Erdészeti Lapokból kifejthetők és utólagosan összefűzhetők legyenek. Az egyesület ebben az esetben megfelelő számú különlenyomat készítéséről is gondoskodnék és azokból 100 példányt ingyen engedne át a szerzőnek, s ezenkívül őt az Erdészeti Lapok szokásos írói tiszteletdíjában is részesítené, de viszont kikötné, hogy a különlenyomatok többi készletét később megfelelő áron saját javára értékesíthesse.

X. A jövő évi párisi kiállítás magyar erdészeti csoportja kéri az egyesületet, hogy az egyesület szellemi és anyagi fejlődését

feltüntető statisztikai adatokat és leírást, melyet az egyesület kiállítani szándékozik, francia nyelvre lefordíthatassa és a magyar és francia szöveget 2—300 példányban sokszorosíthatassa és a kiállítás tartama alatt a sajtó organumainak és az érdeklődőknek kioszthatassa. A csoport szerint a költségek 180—200 frtot tennének.

Az igazgató-választmány a szükséges költségeket engedélyezi.

XI. Janovitzky Béla volt egyesületi ösztöndíjas, ki tanulmányainak teljes befejezése után az állami szolgálatba lépett, bemutatja végzési bizonyítványát s ez alkalommal hálás köszönetét fejezi ki az Országos Erdészeti Egyesület iránt, hathatós támogatásáért.

Tudomásul vették.

XII. Márton Benedek m. kir. erdészjelölt, hivatkozással nyomasztó anyagi körülményeire, 80 frtnyi tagsági díj hátrálékának leírását és nevének a tagok sorából való törlését kéri.

Az igazgató-választmány a kérelmet nem teljesítheti, de folyamodónak hátráléka törlesztésére 3 évi időhaladékot ad.

XIII. Az Egyesület kis pályázataira beérkezett munkák közül Az erdőbirtokos és a fakereskedő . . . stb. jeligéjű pályamunka szerzője, Polgárdi Béla, kéziratának visszaküldését kéri, minthogy azonban a postai feladóvevényt, melynek ellenében a kézirat kiadható lenne, elveszítette, kéri, hogy szerzősége a jeligés levélke felbontása útján állapíttassék meg.

Az igazgató-választmány a jeligés levél felbontása után az előterjesztett kérelem teljesítését rendeli el.

XIV. Levitzky Albert pénztárnok indítványára az igazgató-választmány elrendeli, hogy az egyesületi számadások 1900. január elsejétől kezdve koronaértékben vezetessenek.

XV. Levitzky Albert pénztárnok bemutatja az Erdészeti Lapokban megjelent hirdetések behajthatatlan hátrálékos díjairól vezetett jegyzéket és kéri a választmányt, hogy azok törlése iránt intézkedjék.

A betérjesztett jegyzék megvizsgálás és javaslatétel végett annak a bizottságnak lesz kiadandó, a mely az 1899. évi számadások megvizsgálására kiküldetni fog.

XVI. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

Kötvényben tett alapítványaik törlesztésére befizettek:

Ruttkay Géza 10 frtot, Vadas Gyula 10 frtot, Banik György 40 frtot, Payer Sándor 60 frtot.

A Wagner Károly alapítvány javára befizettek:

Mayer Gyula két erdőőr rendbirságából 4 frtot, a szászsebesi erdőhivatal birságpénzből 2 frt 95 kr.

Az Erzsébet királyné alapítvány javára befolyt:

Szmik Gábor „erdészinduló“-ja egy példányának eladásából 50 kr.

Tudomásul vétetik.

XVII. A következő új tagok vétetnek fel 1900. évi január 1.-én kezdődő tagsági kötelezettséggel:

a) *alapító tagnak*: Mauks Vilmos erdőgyakornok 150 frt alapítvánnyal kötelezvényben, ajánlja Reinfuss Félix;

b) *rendes tagnak*; *Compeán* János m. kir. erdészjelölt, ajánlja Sümegh Ignác, *Boér* János főerdőr, *Melzer* Mihály, *Princz* György erdőőr, *Lutsch* György erdőőr, *Csiszér* János erdőőr, *László* István erdőőr, *Czikeli* György erdőőr, ajánlja Crauss Géza.

XVIII. Elnök ö exja, hivatkozással a folyó évi közgyűlés utolsó határozatára, melyben kimondatott, hogy hg. Pálffy Miklós malaczkai uradalmának az a helye, a hol a közgyűlés második napi záróülése a tulajdonos herczeg jelenlétében megtartatott, a herczeg akkor kijelentett beleegyezésével emlékkel örökítendő meg, tudomására hozza a választmánynak, hogy a felállítandó emlékjel tervezetének elkészítésére és megfelelő javaslat tételére Lászlóffy Gábor és Bittner Gusztáv választmányi tagokat kérte fel, kik e felhívásnak készséggel eleget is tettek, úgy, hogy Lászlóffy vál. tag az emlékjel tervét és költségvetését a mai ülés folyamán be is mutathatta.

A bemutatott terv szerint az emlék egy fenyőcsoport által körített, terméskövekből összeállított sziklatömbből állana, a melybe a megállapítandó felirással egy emléktábla lenne beillesztve. Lászlóffy vál. tag bejelentése szerint a sziklatömböt maga az uradalom óhajtja összeállíttatni, úgy, hogy az egyesületnek csak az emléktábláról kell gondoskodni.

Az emléktábla azzal a felirással, melynek első tervezete a költségvetéshez van csatolva, vésett és aranyozott betűkkel, szürke

szürke márványból 142 frt 40 krba, fekete gránitból pedig 234 frt 80 krba kerülne.

Az igazgató-választmány a bejelentetteket tudomásul véve, az emlékjel tervezetét elfogadja s a gránit emléktábla költségeit engedélyezi, a tábla feliratának végleges megszövegezésére pedig az elnökséget kéri fel.

XIX. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Bedő Albert első alelnök és Nemeskéri Kiss Pál vál. tag kéretnek fel.

Kmf.

Horváth Sándor s. k.
alelnök.

Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Dr. Bedő Albert s. k.
alelnök.

Nemeskéri Kiss Pál s. k.
választmányi tag.

Különfélék.

Czement-, tölgyfa- és bükkfa-hordók. A borkereskedés terén főleg kétféle hordó szerepel: a nagy, ugynevezett *ászók hordók*, a melyekben a borokat eltartják s illetve érni hagyják és a kisebb, ugynevezett *szállítási hordók*, a melyekben eladásra kerülnek.

Mindezeket a legujabb időkhöz tölgyfából készítették. Köztudomásu dolog azonban, hogy a nagy méretű és jó minőségű tölgyfa fogyóban van, s hogy a vasuti talpfák és a hordódongák előállításánál ennek más fánemekkel való pótlása végett mennyit kísérleteztek s mennyit kísérleteznek.

A tölgyfa ára ugyanis méreteinek majdnem négyzetével arányosan emelkedik, úgy, mint a gyémánt a sulyáéval s így *több apróbb* hordó együttes ára ugyanakkorra ürtartalommal bíró *egy nagy* hordó árát meg sem közelíti.

Utóbbiak ára a nagyméretű tölgyfa ritkulásával emelkedik, úgy, hogy a budapesti borkereskedők ezelőtt 20—25